

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 "
Pe trei luni . . . 6 "

Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 "

TELEFON N. 286.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRATIA
Str. Prundului Nr. 15

INSERATELE
se primesc la adminis-
trație. Prețul după tarifi
şi învoială.

Manuscrisele nu se în-
napoiată.

Din străini...

Recunoștința ostașului român.

Din scrisorile numeroase, pe cari le primim dela soldații noștri de pe câmpul de luptă sau de prin spitalele străinătății, pe cari însă din motive binecuvântate nu le putem publica, se desprinde între altele și recunoștința lor adâncă față de acei, cari acolo departe printre străini le dau vre-un ajutor sau se îngrijesc cu drag de lipsurile lor sufletești și trupești.

Sunt scrieri duioase, care ne arată că soldatul român ține minte ori-ce binefacere, pentru care-i rămâne binefăcătorului său toată viața recunoscător.

Din Salzburg (Austria) ni-se scrie:

Onorată redacție! Vă trimit aici următoarea cuvântare, pe care a ținut-o de sf. Paști mult stim. preot militar rom-cat. N. Mayer soldaților români în limba românească:

„Christos a înviat! Iubiților Soldați!

Duminea Paștilor serbăm noi azi, ziua învierii Domnului. Încă niciodată n'ați serbat învierea Domnului precum o serbați azi. Voi sunteți departe de biserică voastră din Patrie, departe de preotul vostru și departe de neamurile voastre. Aici nu avem biserică. Bolta cerului este azi sionul nostru. Arborii pădurii sunt stâlpii acestui sfânt Sion, pământul este podeala lui și pasările formează corul lui de cânt.

Dar același Dumnezeu sfânt la care vă rugați voi acasă, același să scoabă și pe acest sfânt altar. Voi auziți pe preot aici vorbindu-vă în limba voastră dulce, voi aflați aici camarazi deosebiți de voi prin limbă, dar cari sunt toți una cu voi prin legătura legii sfinte.

„Christos a înviat! Iubiților soldați! Vedeti voi iarba înverzând, vedeți voi arborii și pomii înmugurând. Soarele cu razele lui calde și aurii, el le înviează aceste toate, el a biruit iarba și el dă viață nouă naturii. Așa și Domnul Christos prin învierea sa din morți a biruit iadul și a dat viață nouă credincioșilor săi. Cine crede în mine, pe acela îl voi învia eu în ziua cea de pe urmă — așa zice Domnul. Și noi vom fi odată în pământ ca și sămânța preste iarnă, dară noi prin sfânta învierea Domnului, încă vom reînvia la o viață nouă și eternă în unire cu Dumnezeu și la fericire veșnică, dacă ne vom sili să fim plăcuți lui Dumnezeu prin fapte bune și frumoase.

Sfântul apostol Pavel zice: se sămănă un trup muritor și va învia din el un trup spiritual nemuritor.

La Paști ne învață biserica să ne lăpădam de păcate, să învii din ele. Păcatul este moartea sufletului. Deaceia ne învață legea ca în fiecare an să-ne mărturisim păcatele, să-ne spovedim prin preot și să primim sfânta *cumt-necăturd* înaintea sfântului altar.

Timpul Paștilor ține dela Paști până la Rosalii; în acest timp voi veți fi grijii și sufletește, fie prin mine ori alt preot, care va veni la voi cu mângăerea și hrana sufletească. Despre venirea noastră veți fi avizați la timp.

Pentru azi închei și vă aduc aminte: Face-vă-ți datorințele voastre, voi aveți o răspundere grea. Nu suferiți nici cea mai mică neorândulală. Să-și facă fiecare datoria după cum prescriu legile militare, pe cari a jurat. Toate privilegiile sunt îndreptate asupra voastră așteptând să-vă împliniți cu credință și seriozitate datorințele voastre spre binele patriei și al tronului și spre fericirea falnicului vostru neam, al cărui fiu bravi sunteți și voi după frumoasa și dulce voastră limbă românească și după faptele de vitejie netrecute ale eroilor voștri frați pe câmpul de luptă.

Dumnezeu să vă binecuvinteze în marea și frumoasa voastră chemare. Încă odată la toți un evlavios „Christos a înviat! Amin!

Această cuvântare ținută în limba bravilor noștri ostași români, sosiți aici ca răniți ori bolnavi de pe câmpul de războiu, le-a făcut acelora o surprindere și o bucurie de nedescris. Surprins a rămas și preotul, când la salutul său cu „Christos a înviat“, toți ca unul li răspuseră în cor și cu voce puternică „Adevărat c'a înviat“, deoarece ce d-nul preot rom. cat. nu avu știre despre acest frumos obicei al Românilor de-a răspunde cu „Adevărat c'a înviat“.

Toți soldații români li suntem recunoscători acestui brav preot cu totul strein de neamul nostru, care atât de iute și-a însușit limba noastră numai din dragoste și iubire față de ea și de neamul românesc.

Ce bucurie au bravii noștri ostași români când văd și în spitalele de aici toate inscripțiile, ce-i privesc pe soldați, scrise și în limba românească — toate la stăruința bravului preot militar Mayer.

Acestea le veți înțelege toate mai bine atunci — preastimate d-le redactor — când vă comunic, că acest harnic preot este un prieten bun al d-lui major Fleșariu, care prin cunoscutele lui articole importante în presa germană a lămurit și luminat și lumea nemțească despre marea însemnătate și valoare a neamului românesc.

Al D-voastră înalt stimător
Vasile Nicoară.

Din Unter Olberndorf (Austria) ni-se scrie cu data de 22 Aprilie:

Onorate d-le Redactor. Eu subscrisul mă rog cu nemărginită supunere să binevoiți a publica următoarele, după marea mea dorință. Eu sunt în spitalul de aici singurul Român între nemți, unguri, poloni etc. etc. Totuși sunt foarte mulțumit cu toate ce se întâmplă cu mine, căci sunt respectat de întreg personalul superior al spitalului cât se poate de mult.

Acuma însă vreau să vă scriu despre o altă întâmplare foarte frumoasă în mijlocul Austriei, unde mulți oameni din clasa de jos nici nu știu ce va să zică un Român. Eu singur în întreaga viața mea nu mi-ași fi adus aminte, ca pe aici să fie undeva vre-un Român stabil. Într-una din zilele trecute a venit un preot în odale și a început a ne întreba pe toți că de ce națiune suntem și fiind numai eu singur Român, mi-a spus că în apropierea acestei comune este un medic român. Eu nu știam ce să fac de bucurie și nu știam când și cum aș putea găsi vre-o ocaziune, ca să merg până la d-l doctor, deși mă temeam să nu-l cad spre greutate. Dar din contră d-l Doctor s'a foarte bucurat și m-a primit cu o nepută prietinie.

Duminea următoare după întâia vizită cu permisia d-lui doctor l-am vizitat din nou. Când am văzut cum m'a primit din nou eu eram în stare să cred. D-l Doctor cu întreaga sa stimă familie m-au condus la casa proprie, unde au scos din geantă fel și fel de mâncări și din pivniță au adus cel mai vechiu și mai bun vin roșu din anul 1909. M-au pus în mijlocul stimătei sale familii și m-au ospătat ca pe cel mai mare și iubit membru al unei

familii nobile. După acela d-l doctor și d-na au rămas acasă și amândouă domnișoarele și domnișorul m-au adus cu automobilul până la spital și m-au poțit și pentru altă dată. Cine ar crede un așa lucru?!

Dar cine este acest Domn? Este domnul Dr. Aurel Moldovan, Român de vîță veche din Ardeal. Este căsătorit și trăiește de cel puțin 20 de ani în Austria. E un mare patriot. Are un spital ces. și reg. de Rezervă, unde are mai mulți pacienți, pe care îi servește gratuit zilnic și le împlinește toate poțtele.

Dumnezeu să-l trăiască pe dl doctor Moldovan și familia sa la mulți ani, căci mare cinste și mângăere ne face neamului!

Rămân de binevoitor și vă salut cu deosebire stimă

Alexandru Mărcuț sergent.

K u. K. Rekoneszentenheim Unter Olberndorf (post) Schleibach.
Nieder Oesterreich.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Situația în nordul monarhiei.

Budapesta 27 April. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

De pe întreg frontul din Carpați n'avem nimic mai important de semnalat. Pe unii sectori s'au dat lupte violente de artilerie. Rușii și-au sistat iarăș deocamdată atacurile pline de periferi în regiunea pașului Ussok, precum și pe sectorii frontali, cari se estind spre ost dela acesta.

General de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin 26 April. — Buletinul oficial al marelui cartier general german e pentru azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Englezii ni-au atacat cu foarte mari forțe noile noastre poziții situate spre nord dela Ypern, în Flandra, poziții, cari se întind cu vre-o 3-4 kilometri mai spre sud dela cele de până aci, și anume începând dela fortul Dhoult în re-

giunea canalului Yser, până spre St. Julien și Gravenstafel. Aceste atacuri însă, în decursul cărora i-a succedut artileriei noastre să bată trupele engleze pe la spate, s'au izbit toate de focurile trupelor noastre suferind dușmanul perferi foarte grele. În noaptea trecută am părăsit apoi localitatea Liern, a cărei case au fost dărâmate de focul dușman.

Capul de pod, care se află în nemijlocită apropiere spre ost, pe malul stîng al canalului ni-l menținem însă. Numărul mitrailezelor, pe cari le-am capturat până azi în luptele de pe Ypern, e de 50. Am început să bombardăm cu un succes vădit centrul de căi ferate Poperringhe, care mai e și o stațiune centrală de etape și care e situat cam 12 kilometri spre vest dela Ypern. În Argoni am respins atacul de noapte îndreptat de Francezi în contra noastră spre sud-vest dela Vienne-le-Chateau. Pe înălțimile Maas ni-am eluptat noi avanlagii, cu toate că Francezii și-au adus acolo noi forțe. Am respins atacurile îndreptate în contra pozițiilor noastre de pe înălțime Combrès. În pădurile dela Ailly am respins un atac violent de al dușmanului cauzându-i mari perferi. Dușmanul n'a putut câștiga teren nici spre răsărit de aici. La Bois-de-Prêtre am respins cu succes un atac de noapte dușman. Dușmanul ni-a atacat ieri seară de mai multe ori pozițiile de pe Hartmansweilerkopf, dar le-am zădărnicit fiecare atac.

Pe câmpul de operații dela ost: La ost situația e neschimbată.

Economie și filantropie.

Adunarea generală a băncii „Economul“ din Cluj.

— Fine. —

Răspind raportul anual și încheierea conturilor acestui bănci, ne vom convinge ușor despre mobilitatea bilanțului: banii în casă, porțofoliul de schimb și efectele publice. Ne vom convinge mai departe despre soliditatea și realitatea acestui bilanț: foșdurile de rezervă și, pe lângă aceste rezerve văzute, cele latente, proporția la interesele tranșitoare, interesele restante și diferența între dobânda faptică și cea socotită.

Și, ceace e preocuparea noastră de căpetenie, ar trebui să analizăm ac-

Dor și jale.

Căntece din războiu (1914-15.)

Cu o prefață de Dr. Ioan Urban Jarnik profesor de universitate din Praga. Prețul 1 cor.

În editura Tipografiei „Carmen“ Petru P. Barițiu din Cluj, a apărut zilele aceste, sub titlul de „mal-sus, un drăgălaș volum de poezii de dor și jale, scrise parte de soldații noștri, aflatii pe câmpul de războiu, parte de cei rămași acasă, căci asemenea voinicilor noștri din tranșee sau din spitale au flaut să toarne jalea și dorurile lor în halna simplă și neprețioasă. dar cu atât mai înduioșătoare a poeziei populare.

Volumul conține un frumos gir de astfel de poezii reproduce în parte de prin ziarle și revistele noastre. Seria poeziilor se începe cu dulosul „Căntece de războiu“ apărut în ziarul nostru din penaa iubitelui nostru poet I. U. Soric:

Jos pe Murăș, colo n'as,
Imi răsare codru des,
Da nu-i codru de stejari,
Ci-s oșteni și ghiăncari.

Vântul bate, frunza sună
Dulce căntec mai răsună.

Da nu-i doină din zăvoiu,
Ci e cântec de războiu.

Și pe drumu 'ndelungat
Merg badea într'armat,
Și cu cât să depărtează,
Tot mai din adânc oftează,

Cu de teama de omor
Ci de jale și de dor,
După codru legănat,
După draga lui din sat,

Bunul nostru prietin, d-l prof. Dr. Urban Jarnik publică în fruntea volumului următoarea „precurvântare.“

Au trecut tocmai 30 de ani de când Academia Română din București a scos la iveală o culegere de Doine și strigături din Ardeal. Editorii cărții sunt Andrei Bărseanu și Ioan Urban Jarnik, acela însă căruia datorim de am putut înghimba este venerabilul prepozit consistorial din Blaj, Ioan M. Moldovanu, care în vremea când era profesor, de câte ori se duceau școlarii săi acasă la vacanțe, îl punea să culeagă toate felurile de produse ale mușei populare române.

În cartea noastră s'au trecut și unele de felul celor ce s'au tipărit în broșurica de față, atunci însă nu puteau stărni un interes din cale afară de mare. Pasă-mi-te atunci ne găseam în deplină pace, deci căntecele aflate în carte n'au fost un ce viu, ci numai niște ră-

mășițe păstrate în gura foștilor soldați de unde le-au cules școlarii ca un fel de ecou, ca un răsunet din vremuri de mult trecute.

Pe când acum, ce deosebire! Cănteculele tipărite aici și în alte părți s'au scris și se scriu chiar în izvoarele infricșatului războiu la care luăm parte cu toții chiar acei dintre noi cari din cauza vârstei înaintate nu pășim pe câmpul de luptă.

Soldatul român văzând pârjolul acesta, îngrozitor și-a căutat și găsit o mângăiere oare-care tot acolo unde a căutat-o totdeauna în vremuri de prescriște și de grea cumpănă, în poezie. Răsar acum, chiar dela începutul războiului ca după o ploie caldă de primăvară niște doine, niște căntece duioase, în cari soldatul mobilizat își plânge biata nevastă, rămasă fără răzăm, își aduce cu mâhnire aminte de micuții copii și cum vor răbda foame, se gândește cu înduioșare la bătrânii săi părinți, la rudeni și prietini. Dorește să vestească la ai săi cum i-a mers, ce a pățit de când s'a depărtat de satul lui și astfel găsim în urele din aceste căntece niște cronici întregi despre mersul și soarta luptelor. Nu arare ori ne pomem cu niște strigăte de durere scoase de nevestele părăsite, de fete mari, lipsite de logoinici lor, de surorile celor ce s'au găsească în foc și toate

aceste căntece duioase se înalță în slava cerului la bubului strășnic al tunurilor care par'că le ține isonul.

Cum Românii pe lângă unele aplecări firești către poezie sunt înzestrați și cu însușirile care sunt de lipsă pentru asemenea îndeletniciri, cine ar vrea să tăgăduiască cetind unele bucăți isbutite ce s'au compus de niște băieți și mai cu samă fete de școală drept răspuns la însărcinarea ce li s'a dat de a face poezii de felul acesta. Și cum să nu fie făcute cu focul dela inimă luându-se în socoteală că mai toate aveau să depălungă pe vre-o rudenie care s'a dus în crâncenul războiu!

Dară ce e și mai mult: chiar acei cari nu știu carte, se pricepe să facă la versuri, numai de se găsește cineva care să le scrie.

Limba acestor căntece este simplă, curat poporană păstrând ici colea și urmele unei pronunțări locale. Dacă s'ar tipări totdeauna întocmai în felul cum s'au scris, s'au spus de către cei cu pricea, atunci asemenea poezii s'ar putea folosi de către învățați ca niște mostre autentice de limbă din diferite părți locuite de Români. Dară și altfel cum se tipăresc, apropiindu-le în câțva de umbra literară, se găesc multe de interes: niște vorbe locale, niște cuvinte tehnice luate din limba germană sau maghiară, din care unele au trebuit ca până să

fi intrat în limba română, să-și schimbe mai mult s'au arat puțin forma lor originală.

Sunt, mi se pare, niște împrejurări cari înlesnesc poezilor români din popor facerea unor versuri plăcute la ureche. Întâi: limba română dispune de un mare număr de cuvinte, cari au accentul pe vocala silabei din urmă și tot așa de mare este numărul acelorora, în cari se accentuează vocala silabei a doua sau a treia dela sfârșit. Astfel este cu puțință alternarea versurilor de amândouă felurile, bună oară a unor de opt silabe cu altele de șapte silabe, după cum este versul obicnuit al poezilor cuprinse în broșurica de față.

Ș'apoi alta. În poezia populară nu trebuie ca cuvintele dela sfârșitul versurilor să aibă tot aceeași vocală accentuată, ci este de ajuns dacă sunt înrudite, pe când consonantele ce urmează după vocale, pot să fie cu totul deosebite, va să zică în poezia populară pot să se întrebunțeze în loc de rime numai asonanțe.

Al treilea folos, de care nu dispun poezii populare de alte limbi, este obiceiul de a rosti sau la începutul vreunei poezii sau și în alte locuri cuvintele „frunză“ sau „foaie“ împreună cu atributul „verde“ adaugându-se numărul sau a unei plante sau a unui alt

lunea culturală și filantropică, ce o dezvoltă acest institut, dar despre darul făcut culturai românești și despre atâtea generoase acte de filantropie făcute de această bancă mai cu samă în aceste vremuri grele vorbesc mai elocuent numerii și noi nu vom aduce cuvinte de laudă ci vom asculta graul cifrelor.

Din datele statistice asupra instituțiilor filantropice susținute de banca »Economul«, cu ajutorul unui șir de filantropi contribuvenți, constatăm instituirea și susținerea primului spital românesc din Monarhie: »Ambulanța Etranc«, organizat cu ajutorul despărțământului Cluj al »Asociațiunii« și al reuniunii femeilor române »Sfânta Maria«, în contact cu »Crucea Roșie«. Acest spital românesc, vrednic de sprijinul tuturor oamenilor de bine, continuă, arătând frumoase rezultate. Lista răniților din 7 Septemvrie 1914 până la 15 Martie n. c. ne arată, că au fost tratați 74 de răniți, cărora li s'a oferit gratuit deplină întreținere, tratament medical și pansamente.

Adunarea generală a exprimat mulțumirile saie generoșilor contribuvenți pentru instituțiile filantropice și ni se dă și lista tuturor. S'au exprimat mulțumite și surorilor de caritate din reuniunea femeilor din Cluj »Sfânta Maria« și d. Dr. Baziliu Basileta, directorul și sufletul acestei ambulanțe. Tot d-l Dr. Basileta a tratat gratuit, în cadrele »Ambulanței Etranc«, în cursul celor patru ani din urmă (1911—1914), 285 bolnavi în 505 consultații.

A doua instituție e Masa studenților academici »Dr. Aurel Mureșianu«, care a fost susținută și în anul trecut, avându-se în vedere greutatea vieții studenților noastre. Această masă, al cărei nume păstrează statornic amintirea unui mare prieten al studenției, în decursul anilor 13 ani de existență a adăpostit — cu concursul unei serii de binefăcători — 546 tineri universitari, scutindu-i de grijile zilei și astfel conservându-i pentru obștea noastră, făcând astfel din acești »copii ai nimăruil« — oaspeți ai obștei românești.

Urmează »Serviciul gratuit de drept pentru țărani«, cea dintâi instituție în felul acesta înființată de o bancă românească, care a înaintat cereri de ajutor pentru 608 familii lipsite din 73 comune și în cadrele cărora s'au distribuit ajutoare familiilor celor mobilizați.

Cifrele de mai sus ne dovedesc în de ajuns, că banca »Economul« din Cluj stă într-o toate în slujba poporului nostru dela sate, pentru a cărui ridicare economică lucrează din toate puterile și-i dorim din suflet ca la anul, când își va serba jubileul de treizeci de ani în serviciul țărânilor să vadă înfăptuit idealul: »țărân bogat în patrie liberă«.

Codrișor.

Din Camera.

— Desbaterile asupra proiectului referitor la prelungirea mandatelor. —

Aproape întreagă activitatea ședinței de ieri, 27 April, a fost dedicată desbaterilor asupra proiectului de lege referitor la prelungirea mandatelor. Dealtminteala îndreptățirea legală a acestui proiect a fost discutată încă mai înainte de întreagă presa maghiară luând parte la aceste discuții mai multe capacități juridice, ca profesori ai facultăților de drepturi, avocați renumiți etc. etc. Rezultatul final al tuturor discuțiilor însă a fost, ca și cel de acum din cameră. Nu s'a găsit altă bază, decât cea impusă de necesitatea vremurilor.

Înainte de a se procede la desbaterile oficiale, contele Tisza a avut desfășurări cu cap'l opoziției căutând să convină asupra câtorva puncte de controverse dintre opoziție și guvern. Puncte, cari după cum s'a dovedit din rezultatul desbaterilor oficiale s'au redus la simple diferențe de vederi personale. Ceea-ce s'a discutat mai mult a fost durata valabilității mandatelor prelungite.

Ședința se deschide la orele 11. Prezidează Bethly. După săvârșirea formalităților obișnuite și după ce se primește proiectul despre întregirea gloatelor și în a treia cetire, se trece la desbaterile asupra proiectului despre prelungirea mandatelor.

Primul orator e referentul Ivan Rakozszy, care recomandă proiectul spre primire.

Vorbeste apoi contele Apponyi în numele opoziției. După dânsul prelungirea mandatelor e un nonsense. Mandatele numai acela, care le-a dat, are drept să le prelungească, adică: poporul, sau cum zice dânsul: »națiunea«. Își exprimă apoi temerea, că se vor crea precedente în această direcție amenințându-se constituția țării. Cedează însă necesității impusă de timp. Ține însă să fie clarificată situația din partea guvernului: anume guvernul să declare, că toate legile aduse în timpul de războiu să fie scoase din vigoare, după ce se va încheia pacea, deosemena și legea despre prelungirea mandatelor, deoarece camera numai în timp de pace poate să lucreze independent substrăgându-se ori-cărei influințe externe. Cere expres, ca timpul prelungirii mandatelor să se fixeze la șase luni, după încheierea păcii, căci în decurs de șase luni va putea reîntra totul în ogașa obișnuită și astfel să vor putea ține și alegerile.

În răspunsul său contele Tisza declară, că susține și dânsul cele mai multe din vederile lui Apponyi. Nu e însă de acord cu espunerile antovorbitorului referitoare la declararea de nule după războiu a legilor aduse în decursul războiului. S'ar creia de fapt precedente, cari ar tăia adânc în drepturile constituționale ale patriei. — Vorbesc apoi opoziționali: contele Batyányi și avocatul Vázsonyi. Amândoi contra guvernului, și în cea mai mare parte în sensul spuselor lui Apponyi.

lucru potrivit. Și ca să fie potrivit, trebuie numai atâtă să aibă la sfârșit aceeași sau cel puțin o asemenea formă ca cuvântul cel din urmă al versului următor, care cuvânt se pare potrivit cu privire la idee. Cât de mare este folosul acestui obicei despre care s'au scris o multime de articole, se vede mai cu seamă la sfârșitul cântecelor unde acel cari le-au compus, își spun nu numai numele și pronumele ci și locul său de naștere și chiar și comitatul de care se ține comuna lor și acestea toate în versuri.

S'a putea părea cum că în unele din aceste poezii cântăreții se rostesc câte odată cam aspru la dușman!, fie ei Sârbi!, fie Ruși! sau Muscali! și poate am dori ca în această privință dejenile și ocarile să fie ceva mai domoale. Dar de geaba ne am simți atinși de unele ca acestea, căci în toate vremurile atât în posesiile vestitului Omer cât și în cântecule epice medievale ale Francezilor, cari au ocotit mai toată Europa, găsim asemenea injurăuri unorii și mai grosolane fără ca să ne sînchism de ele fiind convinși că izvorăsc din însăși firea omenească.

Sunt multe de aceste poezii, cari s'au dat la vileag până acuma. Nu e cu puțină, se înțelege să nu fie, — fiind vorba de unul și același lucru — o asemănare oare care între ele, cu

toate acestea sunt și deosebiri varia.. Căci destule și câte odată chiar mari Căci înlocuim cum nu se găseec doi oameni să fie la fel, tot așa și mîntea omenească deosebindu-se la toți oamenii, este ușor de înțelese cum aceleși simțiri, aceleși dorințe și tînăgueli pot să se îmbrace la toți altfel. Dară câte mai sunt, cari cu toate că s'au și scris, n'au ajuns încă să fie tipărite și câte și mai multe se asound până acum în mîntea oamenilor, cântecule cari în vremea de acuma atât de apropiată de întâmplările s'guduitoare nu pot să se rostescă, rămînînd să se întrupeze mai târziu după ce va fi intrat pacea în țară și ei însăși își vor fi venit în fire.

S'apoi ce să spun despre acel cari fie ca răniți, fie ca captivi se găseec în țări străine, câte odată în niște țări și orăge cărora mai înainte nici nu le știau de nume. Ferice de ei dacă se găseec la un loc mai mulți de o limbă putînd astfel să-și verse aleanul. Vai însă de acel răniți și, cari gîndindu-se opoșiți unul și altul colo în țări străine nu se pot înțelege cu nimeni! Acel din urmă de sigur aducându-și m'reu amintele de ai lor de acasă, le duc dor și se tînguesc amar, așteptînd ca nerăbdare ziua mult dorită când se vor întoarce la vetrele lor.

La dreptul vorbind n'a trezit și

Ținem să remarcăm aici o propunere, pe care deputatul Stefan Rakowsky a făcut'o în conferința capilor opoziției, propunere, pe care a și însemnat'o apoi în protocolul Camerei, pentru ca să și-o poată face în plină ședință.

Propunerea e, ca să se dea drept de vot tuturor combatanților fără deosebire de naționalitate și confesiune începînd dela vârsta de 20 de ani.

Să ni se ierte scepticismul însă, dar tare credem că această »concesie« e numai o expresie a romanticismului vremurilor, pe cari le trăim azi, iar mâine, când va fi pacea va rămănea și aceasta un sărman »pium desiderium« al celor mulți.

Proiectul despre prelungirea mandatelor se primește în prima cetire. Urmează desbaterile detaliate. Ai c contele Apponyi se folosește la un moment dat de ocazie, ca să răspundă lui Vázsonyi, care-l interpretase fals căteva propoziții.

Deasemenea s'a desbătut în ședința de azi propunerea lui Khuen-Hedervary hotărîndu-se, ca durata ședințelor viitoare să se fixeze la minimum 5 ore pe zi.

Dispoziții referitoare la prezentarea sub arme a gloatelor dela 18—50 de ani. În discursul său de ieri referitor la legea despre întregirea gloatelor ministrul honvezimii a avut următoarele propoziții referitoare la chemarea sub steag și trimiterea la front a gloatelor dela 18—50 de ani:

Ministrul acceptă, ca legea despre întregirea gloatelor să aibă valoare numai pe timpul, cât va dura războiul. Gloatăii de 18 ani vor fi vizitați nu numai de comisi militare, ci de comisi mixte, compuse din medici militari și civili. Apoi gloatăii dela 43—50 de ani nu vor fi trimiși la front, decât numai în cazul cel mai extrem, când vor fi trimise acolo toate celelalte contingente mai tînere. Deasemenea nici băleții de 18 ani.

La observarea deputatului Rakowsky, ca acolo, unde numărul asentaților e prea mic, să se ordoneze asentări ulterioare făcute de comisi severe, pentru ca să poată fi înrolați și cei, cari până acum sub diferite pretexte, ba că sunt bolnavi, ba că servesc la »Crucea Roșie« etc. sustrăgându-se astfel obligativității de a merge la front ministrul Hazai răspunde:

Încât despre aceasta li asigur pe d-l deputat Rakowsky, că voi proceda cât mai sever ordonînd acolo, unde numărul celor înrolați e prea mic, asentări ulterioare, astfel, ca să nu se poată nimeni sustrage datoritățile militare. Și aceasta o voi face chiar în interesul contingentului de 18 ani, pentru ca acesta după cât va fi posibil să nu fie trimis la front.

Prizonerii la munca câmpului.

Prin rescriptul ministerial din 16 Aprilie c. Nr. 19031 Prez., cu privire la aplicarea prizonierilor la munca câmpului, se orînduesc următoarele:

Acel proprietar, cari ar dori se aplice la munca din economia (gospodăria) lor cel mai puțin 200 prizonieri, trebuie să-și înainteze, pe calea comitelui suprem (főispán) concernent cererea adresată ministrului de honvezi, la așa numitul comitet: »Hadszfűgyeleti bizottság«. Pentru proprietarii micel dela orașe și sate, cari au lipsă de mai puțin prețeri de lucru, să pun la dispoziție cel mai puțin câte 30 prizonieri. Cererile în această privință are să le înainteze tot comitele suprem însă la ministrul de agricultură de așa ca ele să sosească la minister până în 5 sau 15 respective până în 25 a fiecărei luni.

Fiecare grup de prizonieri e însoțit de un număr de îngrijitori militari de 10%, a numărului prizonierilor, deci cel puțin de 1 suboficer și de 2 militari fără șarjă (rang), cari se îngrijesc singur de disciplina militară. De supravegherea sigură de peste zi și de peste noapte are să se îngrijese comuna politică. Această stabilește și ordinea (rândul), în care prizonierii au să săvârșescă munca la singurătatea proprietarilor de așa, ca în cât e cu puțință, la câte unul să fie aplicați toți prizonierii deodată și nu împărțiți. Deși prizonierii înainte de plecare cu 3 săptămâni vor fi căutați de medici, ei atât la sosire cât și din 2 în 2 săptămâni au să fie supuși de medicul autorității vizitării (căutării) medicale. Plata medicului de câte 4 bani la zi de fiecare prizonier trebuie s'o presteze (s'o dea) proprietarul la casa comunală. Altă plată pentru prizonieri nu se dă. Intre condițiile mai deaproape, statornice de minister și cari se găseec la fiecare comună, se numără, că comuna suportă cheltuielile de încavrtărire (ocuința) și de hrana prizonierilor, cari i se vor înapoa de comanda militară respectivă. A da prizonierilor beuturi spiritoase este oprit. Prizonierii aduc cu sine îmbrăcămintea, încălțămîntea, albiturile, balnele de pat, uneltele recerute la mîncare etc., a căror cheltuală de transport o suportă tot comuna. Singura zi de răpauș e Duminica dar și aceasta numai în cazul când natura muncii de îndeplinit îngăduie nelucrarea. La împărțirea grupelor de prizonieri se ia în socotință, încât se poate, naționalitatea (limba), religia (legea) și îndeletnicirea prizonierilor. La grupe mai mari să dau și prizonieri cari cunosc limba germână (nemțescă) apoi pantofarii și croitorii. Cheltuielile pentru prizonierii cari ar fugi, le suportă comuna.

În lipsa mare de puteri muncitoare, îndemnăm pe ai noștri să tragă foloase din acestea orîndueli.

Sibiu, la 23 Aprilie n. 1915.
Comitetul central al »Reununii române de agricultură din comitatul Sibiu«.
Pant. Lucața, Victor Tordăștanu,
president. secretar.

ȘTIRI.

— 28 Aprilie n. 1915.

Distincții militare. Medalia de argint pentru vitejie cl. 2-a s'a conferit următorilor: fruntașului Vasile Macriș și infanteristului Gheorghe Șovăilă din reg. 31, inf. Alexiu Lazar din reg. 50, fruntașului Mihail Cibi din reg. 62, sergentului Ștefan Moldovan din reg. 63, Maximilian Milata din reg. 63, infanteriștilor: Dumitru Cloțan, Ioan Morar, Nicolae Popp și Ilie Tarcea din reg. 31, infanteriștilor Michail Copil, Ilie Costin și Nicolae Stoica din reg. 50, infanteristului Ștefan Pintie din reg. 63.

Sergentii Nicolae Stoica și Ioan Șebes au fost distinși cu medalia de argint pentru vitejie fiindcă prin vigența și atacul lor spontan au zădărnicit un atac nocturn al dușmanului.

Fruntașul **Georghe Gebeneu** a fost distins cu același medalie pentru curajul său deosebit, cu care a susținut focul în contra dușmanului timp de trel ceasuri.

Infanteristul **Gheorghe Muntean**, care a strâns în cel mai mare foc de artilerie 20 infanteriști ducându-i în linia de foc, a fost deasemenea distins cu medalia de argint pentru vitejie cl. 2-a.

Aprovizionarea orașului Brașov cu bucate. Dela magistratul orașului Brașov ni se comunică că din bucatele, puse orașului nostru în vedere de guvernul țării, a sosit primul transport de grâu care acuma se macină. Începînd de mâine (29 Aprilie n.) se poate cumpăra, pe baza certificatelor distribuite la tim-

pul său de poliție, făină nul, făină amestecată pentru pâne, făină de rîntăș și făină de cucuruz dela firme: A. Seewaldt, Martin Fromm et fii, Iohann Tischler, Gustav Neustädter și Victorine Fröhlich.

Listele alegătorilor pentru 1915 și 1916. Dela magistratul orașului Brașov primum spre publicare următorul avis:

În urma ordonanței d-lui Vice comite se aduce prin aceasta la cunoștința publică, că comisiunea electorală centrală a comitatului Brașov a espedat comunelor îndreptățite în sensul §-lui 60-al art. de lege XIV ex 1913 listele electorale pentru cei îndreptățiti la alegerea de deputați dietali valabile pentru anii 1915 și 1916.

Exemplarul acestor liste definitiv valabile ce s'a trimes comunelor înterorate, se poate lua în vedere de ori și cine și se poate decopia sau făcînd respectivel ei însuși copia sau punînd alte persoane să o decopleze.

Asemenea se pot lua copii observînd modalitățile prescrie la § 74 al Art. de lege XIV din 1913 și de pe exemplarele de liste depuse la municipiu, la ministrul de interne reg. ung. și la notarii publici regești din Brașov Dr. Carol Lurtz și de Buday.

La concertul de binefacere aranjat de filiala Brașov a »Sanatorului Arhiducele Iosif« pentru soldații tuberculoși și pentru orfanii celor căzuți în războiu, care va avea loc în 8 Mai seara în sala gimnaziului ev. din loc, au binevoit să-și dea concursul lor d-na artistă **Toman Istvan**, d-șoara pianistă **Zelma Honigberger**, scriitoarea **Tabori Piroška**, d-l director **Lassel** cu corul său, d-l prof. de univ. **Dr. Roth Miklos** și d-l violonist **Emil Fadik**.

»Camplana«. Din Mociu, a hotărât în adunarea generală de la 19 April, cu profitul net. de cor. 16.349.62, să se împartă în modul următor:

7% dividendă K. 7000.—
Din rest: 40% fondului de rezervă K. 4536.— 5% fondului de penziuni K. 665.— 5% fondului de binefaceri K. 665.— 5% scopuri de binefaceri K. 665.— 8% tantiemă direcțiunei K. 894.— 4% tantiemă funcționarilor K. 452.— 4% tantiemă comit. de suprav. K. 452.—

Restul de K. 302064: Remunerație casierului K. 100.— Remunerație practicantului K. 100.— Remunerație funcționarilor filialei K. 100.— Remunerație servitorului K. 2062 Școala comercială Brașov rata II. K. 200.— Despăgubire d-lui E. Stoica K. 200.— Supradividendă (2%) K. 2000.— Fondului de perderi K. 500.—

Dividende să plătește numai decăt după adunarea generală.

Direcțiunea.

Aplică Bilg. Program pentru Jo'i și Vineri: »Copil de circ« mare dramă din viața circului în 3 părți.— Chînema în războiu.— Năcazurile cu mutatul (Comedie), Haina nouă (farză), Vecinic femele (Umor).

Proprietar:

Tip. A. Mureșianu: Branisce & Comp.
Redactor responsabil: Ioan Lacea

Comercianții locali cu mărfuri de SticlărieșiPorțelan

au decic din cauza lipsei de personal în timp de resbel, cu începere din 28 Aprilie a ținea închise Magazinele dela 12 până la 1 1/2 oră.

Lang Rosenthal & Palmheri. Ickelius & Stotz. A. Bidus Nach. Victor Furi. 3-3

Nr. Mag. 5092/1915.

De inchiriat.

În casa orașănească din »Șirul Inului Nr. 35« e de inchiriat pe timpul dela 29 Septemvrie 1915 incolo pe un an sau mai mulți ani

un magazin.

Informațiune mai detaliată se poate lua în despărțământul magistratului pentru afaceri economice (Strada Aurarilor, Nr. 5, etagiu II). 2-3

Brassó, în 17 Aprilie 1915.

Magistratul orașănesc.